

ali ob zhasu, kadar se luna manjša (doliemlje), sadi, bo malo dobizhka imel, ker grah bo zel zhas zvetel do terdne jeseni, in le malo strokov narédil; she tisti so vezhdel prasni.

Sélifha in zvetlize (roshe) prefajati, drevéfa zepiti, in vinske terte obrésovati je nar boljshi o polni luni; to so sdavnej she skufili uzheni vertnarji in gorniki.

Le skufhnja mora naf uzhiti,
Is semlje prida vezh dobiti;
Sató naj vfaki sam poskufi,
Potlèj she lé naj jesik brufi.

Vifhnjagorz.

Eno je potrébno!

„Vifoko zhasitljivi gospodje! Vfo hvalo Njih novizam; lépih naukov se uzhimo in drusiga korifniga vezh beremo is njih. V numeri 23. lista, so Oni toshili: Sakaj fim ter tje ljudjé tako malo sadniga drevja sadé? Šo pifali: kdor drevje sadi, nima samo dobizhka in vesélja; tudi sa naflédnike dobro déla, ker njim dobízhke in vesélje perpravljja.

Gotovo je, de tako storiti smo tudi dolshni, ker so nafhi predniki sa naf veliko dobra storili.

Réf je, kar so v listu rekli: de nekaka lenoba in sanikernost rejo sadja sader-shuje. Tudi potérdimo téh dvanajst v listu imenovanih isgovórov, s kterimi se lenuhi radi isgovarjajo.

Zhutimo devéliga isgovora resnízo, která, defiravno huda in velik sadershek sadniga drevja, ne bo mogla reje sadja zeló satreti.

Eniga so posabili, ktero je she huje, kakor kraja sréliga sadja. Šamo eniga je she potréba, namrezh: postavljjeniga zhuvajja zhes safajeno mlado drevje, in sraven tudi zhes drugo perdélanje na polji.

Kaj pomaga, zhe zéplenze nasadimo; zhes tjeden pa vezh kot polovizo nasajeniga porováno in potergano, okoli pometano, vezh del pa vse tako poshkodvano najdemo, de nizh vezh sa potákniti ali sa posaditi ni?

Tako hudobni ljudjé, vezhdel pa neumni in neporédni pastirji naredijo. Kar sami igráje, ali s kakim resálam, ali is norzhije nepokonzhajo, pa she pasfna shivina omólfa in polómi; tako per takih okoljstava per vfm persadevanju na kmetih ni mogózhe fi kaj prida mladiga drevja perrediti.

V drugo she smo posadili po prostórih, kjer so nam pervo sadilo pastirji, ali popotni, ali domazhi neporédneshi pokonzhali; pa ravno tako, fkoraj vse sadilo po tleh lesi.

Nizh ne pomaga profiti, svariti, de bi ne pasli, kodar je s sadjem safajeno.

Krávarji térdijo smerej svojo prasno, de imajo pravizo po vsih Svétih povlod pasli.

Ako bi hotli kaj sadja perrediti, bi mogli

svoje sadísha s vifokim sidam obsidati, tega pa mi kmetje ne móremo.

Profimo tada Njih, in vse, ki so per z. k. kmetijski drushbi, která nam, kakor smo preprizhani, saref dobro sheli, naj se pogajnajo sato, de bi gospóske zhuvaje postáville; de bi tisti, kteri bi bili poshkodvavzi sadja in sadniga drevja saléseni, ojstró poshtráfani bili. Naj fkerbijo, de bo neporedna mladost po deshélfskih sholah in v zérkvi od duhovnih pridgarjev tako poduzhena, de se bo sama preprizhala, de sadno drevje poshkodovati je ravno tako velika pregréha, kakor bi bila pregréha nedólshno shivino bres potrébe moriti.

Zhe smo ravno kmétje, pa vunder vémo, de po drusih deshelah sa veliko pregrého der-shijo, sadno drevje poshkodovati, in de se savoljo tega malokjé kaj shkode pergodi; pa tudi imajo sadja, de se vse lomi! Ravno tako upamo per naf vzhakati, zhe bomo uslifhani, kar profimo, de bi deshelske gosposke s njih možno roko in gospodje duhovni s njih poduzhenjam sadnimu drevju, in nafhim perdelkam na polji varstvo dodelili. — — To je potrébno!“

Dvanajst bravzov kmetijskih noviz.

Perstávek vzhrednistva. — Prizhijozhe písmo smo pred tremi dnévi prejeli in natisnemo ga radi: pervizh, ker je to, kar govori, v resnizi poglaviten sadershek v reji sadja; drugizh pa bodo na to visho voshila nafhih dvanajst bravzov tisti gospodje sami brali, kteri v téj rezi veliko perpomozhi samorejo. Šaj so fkoraj vfi gospodje fajmoshtri in komisarji na desheli udje z. k. kmetijske drushbe, in gotovo je tudi njih shelja, vse storiti, kar je k pridu domazhinstva. — Kmetijska drushba pa ima she od nekada fkerb sa rejo sadja. S njeno pomozhjo so prishle bukvize: „krajnski vertnar“ od gospod Pirza no svitlo; ona od leta 1841 med pridne ofkerbovavze sadnjiga drevja freberne medalje deli in njih imena — drugim v isgled — ozhitno na snanje daje. Kar pa voshilo in posh-njo sa poljske zhuvaje utizhe, se bo z. k. kmetijska drushba v prihodnim sbóru 1844 zhes to pomenila in posvetovala, kako bi se ta pomozhek dosezhi mogel. Potem bo z. k. deshelsko poglavarstvo profila. de bi se sgodilo, kar bode k pridu kmetijstva sposnano.

Domazhe povésti.

(V Krajnju se pripravljajo nov most zhes Kókro sidati.) Marfkomu nafhih bravzov je she v spominu sidan most v Krajnju, kteriga so v létu 1827 zhes Kókro bliso pokopalísha ali britofa sidali. Kdor je ta most, ki je 15 feshenov nad Kókro, vidil, se je zhudil. Bres vsih ftebrov in s enim famim obókam ali vélbam je v taki vifokosti, kakor de bi v lufti vifil. Tode sidanje tega mostu je bilo flabo israjtano; sakaj s strafhnim gromenjem je 12. roshniga zveta 1828 svezher v kup padel. Na ravno tistim mestu so posueje lesén most postavili, ki je pak she tako sto poshkodovan

bil, de shé tri léta zhes-nj nizh niso vosili. Pošlednja povodinj je pa she oftanke mošta vsela. Savoljo téga so mogli te tri leta sazheti, se sopet moštú poflushiti, ki je v grabnu zhes Kokro narejen. Koliko pa tam shivina terpéti mora, kadar po štermim grabnu tudi lé lahke vosove vosi — in kako nevarno je po téj poti hoditi, slafti kadar je po simi šneg in pomersnjeno, šléherni vé, kterimu je ta pot snana. Satoréj so šklenili, zhes Kokro mošt na ravnošt is Krajnjškiga méšta memo faravsha na Hujanško gmajno narediti, tode na kamnitih štebrih, de se sopet taka nefrezha ne primeri, kakor pri pervim. Délo bode v refnizi tako, de mu ne bo para bliso; pa tudi prebivavzam vezh blisnih šoféfk bi bil mošt velika dobróta. Is Ljubljane bi potém bolj kratka in prijasna pot v Krajnj peljala, zhe bi v Šmelédniku — kakor pravijo — mošt zhes Šavo naredili, kjér imajo sdaj bród.

Ker bi mošt zhes Kokro sa vezh rezhi ref velika dobróta bil, se poglavar Ljubljanske krefije, gospod baron Mak-Newen, ki sa blagor gorénške krefije serzhno škerbi, možhno prisadeva, de bi se to naprejšvétje ispeljalo. Is tega namena je komišjškimu šodniku, gospod dohtarju, šlahtnimu Šhrajju narózhil, sa šidanje moštú dobrovoljne pripomozhke naberati, in lepo je šlišhati, de se je she zhes 11,000 goldinarjev nabralo. To šhtevilo pa she ne isdá došti in she vezh kakor 3000 goldinarjev je premalo. Kako se bo to šhtevilo nabralo, ker so shé vfi Krajnjzi, šofédne grajšhine in kmetje svoj dél odrajtali? Šhkóda, šilna šhkóda bi bilo, zhe bi se savolj téga lep namen rasderl. —

Tako se bere v listu, kteriga je vzhrednik téh noviz prejel. Natišnili smo ga, ker bi deshela šidanje pokasati iméla, od kteriga bodo gotovo daljezh okrog govorili, zhe bi Krajnjzi tak mošt poštavili.

Kar she denarjev sa mošt manjka, jih ne bo teshko dobiti, zhe bi: 1. premošni gospodje, ki so shé nekaj dali, she kaj perdati hotli; 2. zhe bi tišti rojeni Krajnjzi, ki šadaj ne prebivajo v Krajnju, tudi svojiga domazhiga méšta ne posabili; 3. zhe bi tišti, ki imajo Krajnjize sa pridne in pošhtene shene, tudi kaj privergli; 4. zhe bi tišti tudi kaj pripomogli, ki savolj opravkov ali pa savolj kratkiga zhaša Krajnj in Gorenško obiškvajajo, in is teh krajev dobizhek ali pa drugo veselje imajo, 5. zhe bi vfi tišti, kterim se shivina šmili, tudi kaj dali, de bi ne bilo treba v teshavnim Grabnu shivine in ljudí martrati; 6. zhe bi vfi pravi domoródzí ali prijatli domazhije kaj pripomogli, kterim to veselje déla, de bi mi krajnški Slovenzi sopet kaj pokasati imeli, s zhemur bi se prizha vfaziga ptujza ponofiti šmeli.

Osnanilo noviz.

Pred nekimi dnévi smo is Šadra šledéžhe pišmo dobili:
„U Zadru na 13. Študenoga 1843.

Gosp. Uredniku.

Saljemo vam poziv na knixevni list nazvani Zora Dalmatinška, koji che početi izlaziti na mlado lito, koje pervo dodje, i molimo vas, da u zaminu nami vašega pošaljete.

Još vam se priporučujemo, da blagoizvolite isti poziv u vaš plemeniti Časopis printiti.

Mi vas pozdravljamo, i ostajemo vam na sluxbi

Bratja Battara šfr.“

Opómba. Danášhimu listu je prvi špišek imen deléšhnikov téh noviz perdjan. Opomniti se pa mora, de, ako bi se fim ter tjé kaj napzhniga v iménih, štanovih in štanovanjih najdlo, to od todi pride, ker smo napzhno in nepopolnoma špífane prejéli. Na konzu teh špiškov bodemo vse zhišto popravili, kar nam se bo v tem zhašu na šnanje dalo.

„Vzhrednišhtvo.

V Ljubljani. Natišnil in šaloshil Joshef Blasnik.

Kakor imajo Šerbljani švoje „Šrbške Novine in Podunavko“, kakor imajo našhi šofedje Hrovatje shé od léta 1835 švoje Narodne novine in Danizo, in kakor imamo mi kmetijške in rokodélfške novize: tako bodo tudi Dalmatinzi ob novim létu zhašopif „Šora Dalmatinška“ imenovan, v švojim šesiku dobili. Natiškoval in na švitlo dajal se bode v Šadru (Zara) pri bratama Battara, in njih vzhrednik bode g. profesor Anton Kuzmanich. Namen tega zhašopifa je, kakor našhih noviz. Tudi tukaj bodo kmetijške, rokodélfške in kupzhijške rezhi poglavitnišhi dél. Rasun tega se bode pa v dalmatinških novizah vse bralo, kar je korištno in sa poduzhenje, slafti pa kar dalmatinški narod utizhe.

Zéna Šore dalmatinške je v Šadru 4 goldinarje, po pošhti pa 5 goldinarjev sa eno zélo létu. Plazha se ob enim sa zélo létu, ali pa sa ene kvatre — v Šadru 1 goldinar, po pošhti pa 1 goldinar 15 krajzarjev. Dobi se „Šora“ po vfaki pošhti v zélim zefarštvu

Mi pa priporozhimo „Šoro dalmatinško“ vfi prijatlam šlovenšhine in serzhno jo bodemo šprejéli ljubo šestro, ki s našhimi novizami eno pot boditi hozhe. Ena drugi bodite k pridu — korišti naroda! Radi jo sa našhe novize v samén vsamemo, in radi bodemo našhim bravzam v šlovenškim šesiku is njé tudi kaj pokušiti dali, ker is pregléda, ki smo ga od gospodov isdajatelov Šore prejéli, previdimo, de jo bode vfak prijatel naróda in domovine pošdravil s serzhnimi bešédami: Bog te šprimi Šora Dalmatinška!

Osnanilo.

Ker shelesne repetnize sa zheške kolovrate pri našhih kluzhavnizharjih veliko vezh (40 krajzarjev) veljajo, je z. k. kmetijška drushba po nje na Zheško pišala. Dobila je 100 takih repetniz; na prodaj so v pišarnizi z. k. drushbe po 13 krajzarjev.

Šnajdba vganjke Nr. 5. v poprejšhnim listu je: Grablje.

Šitni kup.	U Ljubljani		U Krajnju	
	16. grudna.		11. grudna.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mernik Pšhenize domazhe	1	22	1	28
1 „ „ banafške	1	27	1	24
1 „ Turfhize . . .	1	3	—	—
1 „ Šorfhize . . .	—	—	—	—
1 „ Ershi . . .	1	—	1	5
1 „ Jezhmena . . .	—	57	1	—
1 „ Profa . . .	1	4	—	—
1 „ Ajde . . .	1	5	1	18
1 „ Ovfa . . .	—	36	—	38

De bi sheljé nekterih bravzov špolnili, homo prihodno tudi zeno prešhizhev, kakor je na tergu v Krajnju, vfak tjeden na šnanje dali. —

Prefhizhi od 1 zenta do 1 zenta 30 funtov, po 4 ½ krajzarjev funt

„ od 1 zenta 40 funtov do 1 zenta 60 funtov, po 5 krajzarjev funt.

„ s dvema zenti in dalje po 5 ½ do 6 krajzarjev funt.